

De Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verzending Jaarplan Rechtspraak 2024 aan de Staten-
Generaal

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
5197612

Bijlagen
4

1. Aanleiding

De Raad voor de rechtspraak stelt jaarlijks een jaarplan vast voor de Raad en de gerechten samen. In dit jaarplan wordt een omschrijving gegeven van de prioriteiten en voorgenomen activiteiten van de rechtspraak in 2024 en de in te zetten financiële middelen. Het jaarplan voor 2024 is op 11 januari 2024 met een aanbiedingsbrief door de voorzitter van de Raad aan u toegezonden. Op grond van de wet (art. 102 van de Wet op de rechterlijke organisatie) zendt u dit jaarplan aan de Eerste en Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending aan het jaarplan aan beide Kamers. U wordt geadviseerd dit te doen door middel van een korte aanbiedingsbrief. In deze brieven noemt u kort een aantal belangrijke onderwerpen uit het jaarplan en spreekt u uw dank en waardering uit voor de inzet en toewijding van de rechters en andere rechtspraakmedewerkers.

3. Kernpunten

Het Jaarplan bestaat uit vijf hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk beschrijft de Rechtspraak hoe zij zich de komende jaren blijft richten op het realiseren van haar missie en de vijf ambities uit de visie; De Rechtspraak is rechtvaardig, toegankelijk, tijdig, transparant en speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen. Deze vijf ambities vormen de drijfveer voor, en reden achter, de gemaakte en nog te maken beleidskeuzes. Het tweede hoofdstuk omschrijft het werk van de rechter en van de Rechtspraak in 2024. De Rechtspraak werkt ook in 2024 aan kwalitatief hoogwaardige rechtspraak. Een aantal belangrijke activiteiten en ontwikkelingen die het jaarplan noemt zijn de volgende:

- Circa 2.700 rechters en raadsheren en 10.000 gerechtsambtenaren zetten zich dagelijks in voor een rechtvaardige samenleving door middel van de kerntaak van de Rechtspraak; rechtspreken. Zij streven ook in 2024 weer naar kwalitatief hoogwaardige, maatschappelijke relevante en efficiënte afhandeling van ongeveer 1,5 miljoen rechtszaken. Het grootste deel hiervan, 66%, bestaat uit kantonzaken. Het aandeel civiele zaken is 15%, 12% zijn strafzaken en 8% verschillende typen bestuurszaken. De gerechtshoven en Centrale Raad van Beroep verwachten samen circa 54.000 zaken, waarvan 58% strafzaken, 19% civiele zaken en 15% belastingzaken.
- In het kader van kwalitatief hoogwaardige en rechtvaardige rechtspraak heeft de Rechtspraak in 2023 een onafhankelijke visitatiecommissie onderzoek laten doen. Deze visitatie gaat over het werken met professionele standaarden,

kwaliteitsnormen van en voor rechters. De visitatiecommissie stelt een rapport op en doet aanbevelingen. Hoofdpijn van het rapport is dat binnen de Rechtspraak op alle niveaus (meer) moet worden samengewerkt en dat daarbij een blik van buiten nodig is. In 2024 wordt gestart met de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie.

- Vanaf 2024 zet de Rechtspraak nieuwe instrumenten in voor het doen van klantonderzoek. Op lokaal en landelijk niveau kunnen diverse instrumenten worden ingezet om rechtzoekenden en professionals vaker en gericht te vragen naar hun ervaringen. Ook de resultaten van het klantonderzoek worden ingezet om de kwaliteit van de rechtspraak te verbeteren.
- De Rechtspraak staat nadrukkelijk stil bij de versterking van de rechtsbescherming in haar werk op vrijwel alle rechtsgebieden. In 2024 maakt de Rechtspraak in alle rechtsgebieden ruimte voor reflectie om te werken aan verdere waarborgen voor rechtsbescherming. Een voorbeeld daarvan zijn de activiteiten in het familie en jeugdrecht en in het bijzonder de jeugdbeschermingsketen. Voor de Rechtspraak is dit in 2024 een speerpunt, mede gezien de verregaande impact die een rechterlijke interventie kan hebben voor het gezinsleven.
- In het bestuursrecht wordt in 2024 de ontwikkeling naar meer toetsing aan het evenredigheidsbeginsel - en daarmee de ingezette beweging naar een 'rechtsbeschermingsrechter' doorgezet. Ook hier stond een reflectierapport aan de basis van deze omslag.
- De verbinding en samenwerking met de ketenpartners komt ook tot uitdrukking in het werken in ketenverband, zoals bij de voorbereiding van de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering en de procesoptimalisatie- en innovatie van de strafrechtketen.
- Besloten is het programma Tijdige rechtspraak, waarin door gerechten gezamenlijk wordt gewerkt aan tijdige en voorspelbare rechtspraak te verlengen en door te laten lopen tot en met eind 2025. Er zijn sinds de start van het programma in 2020 al belangrijke stappen gezet onder andere op het wegwerken van achterstanden, het verbeteren van de begrijpelijkheid van brieven aan rechtzoekenden en het roosteren en plannen. Ook de landelijke inloopkamer, die gerechten ondersteunt bij het wegwerken van oude werkvoorraden, is verlengd met twee jaar.
- De Rechtspraak werkt in 2024 verder aan maatschappelijk effectieve rechtspraak. Onder andere door het streven naar meer begrijpelijke en mensgerichte communicatie en gaat verder met innovatieve projecten zoals wijkrechtspraak, schuldenaanpak, de regelrechter en de gezinsadvocaat. Op deze wijze wil de Rechtspraak zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de samenleving.
- In 2024 worden ook vervolgstappen gezet op het gebied van online zitten. Hiervoor is structurele wetgeving noodzakelijk. De Rechtspraak dringt bij het ministerie aan op wetgeving die het voeren van online zittingen faciliteert.
- De Rechtspraak werkt aan een digitale transformatie. Zo wordt in meer zaakstromen digitaal procederen mogelijk en kunnen de Rechtspraak en externe organisaties, bijvoorbeeld in het strafrecht, beter digitaal informatie uitwisselen. Er wordt hard gewerkt aan een 'intern' digitaal werkdoosier. Het streven is dat eind 2024 bij 60 procent van de dossiers het digitale dossier leidend is. De Rechtspraak moet oog hebben voor zowel de mogelijkheden als de potentiële risico's van AI. Dit alles moet medio 2024 leiden tot een AI-strategie van de Rechtspraak.
- In 2024 stijgt door bewustwording en procesoptimalisatie het aantal gepubliceerde uitspraken naar circa 60.000. Daarnaast wordt een begin gemaakt

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
5197612

met vervanging van de huidige publicatietool en komt de pseudonimiseringtool voor alle gerechten beschikbaar.

- In de laatste paragraaf van het tweede hoofdstuk wordt nadrukkelijk stilgestaan bij het aantrekken en behouden van medewerkers. Ook voor de Rechtspraak vormt dit een uitdaging. Er is een tekort, zeker ook aan rechters. Sinds 2020 werft de Rechtspraak meer rechters in opleiding. De maximale opleidingscapaciteit voor rechters en raadsheren wordt in 2024 verder verhoogd van 130 naar 140 rechters. In 2024 gaat de Rechtspraak door met diverse projecten gericht op arbeidsmarktbeleid, loopbaanontwikkeling en een traineeprogramma voor jonge juristen. Ook wordt gewerkt aan vergroting van diversiteit en inclusie.
- De werkdruk is problematisch hoog. Ook 2024 heeft dit nadrukkelijk de aandacht. Door te onderzoeken en in kaart te brengen welke factoren de werkdruk beïnvloeden (zowel op teamniveau als op individueel niveau), kan gericht worden gezocht naar de juiste interventies. Ook de aanbevelingen van de onafhankelijke verkenner werkdruk (CAO rechterlijke macht), die door u is ingesteld, worden in 2024 verwacht en zullen verder worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 van het jaarplan behandelt de financiën van de Rechtspraak. Dit ministerie stelt jaarlijks een bijdrage beschikbaar aan de Rechtspraak. De Rechtspraak ontvangt een bijdrage, gebaseerd op aantallen zaken en bijbehorende prijs, die geldt voor 3 jaar. Van die bijdrage gaat ongeveer 60% naar het primaire proces. De overige 40% van de middelen van de Rechtspraak wordt lumpsum gefinancierd en zijn onder meer bedoeld voor lokale en landelijke ondersteunende processen, huisvesting, ICT, megazaken in het strafrecht en bijzondere zaken die maar in één gerecht voorkomen.

De verwachte kosten van de Rechtspraak in 2024 bedragen op basis van de begroting, het prijsakkoord voor de prijsperiode 2023-2025 en overige gemaakte afspraken, 1,4 miljard euro.

In hoofdstuk 4 omschrijft het jaarplan de risicobereidheid van de Rechtspraak gevolgd door de strategische evaluatie agenda van de Rechtspraak in hoofdstuk 5. Deze Agenda geeft een overzicht van de vele evaluaties die door de Rechtspraak worden uitgevoerd. Aan de hand hiervan kan de samenhang tussen de verschillende onderzoeken in kaart worden gebracht en mogelijk versterkt.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

De mogelijkheid bestaat dat de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer u om een reactie vraagt op onderdelen uit het Jaarplan 2024.

4.2. Communicatie

De Rechtspraak publiceerde het Jaarplan 2024 op 12 januari 2024 op de website www.rechtspraak.nl. In zijn nieuwjaarsrede op 11 januari 2024 heeft de voorzitter van de Raad al enkele onderwerpen uit het jaarplan ter sprake gebracht.

In zijn nieuwjaarsrede benadrukte de voorzitter het belang van een robuuste en sterke begroting voor de instituties die de kern van de democratische rechtsstaat vormen. Hij gaf aan dat extra investeringen nodig zijn om de toegang tot het recht te vergroten en versterken, en ervoor zorgen dat mensen zich gehoord voelen. Tot slot benadrukt de voorzitter het belang van samenwerking tussen de

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
5197612

organisaties die de rechtsstaat vormen. 'Individuele organisatiebelangen' moeten worden overstegen zónder dat onpartijdigheid en onafhankelijkheid wordt verloren. Dit om 'een beter antwoord te bieden op wat mensen nodig hebben'.

4.3. Afstemming

De aanbiedingsbrieven voor de Staten-Generaal zijn binnen DGRR afgestemd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
2 februari 2024

Ons kenmerk
5197612